

POSTANOWIENIE

15 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 15 lutego 2024 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku miasta stołecznego Warszawa
z udziałem T. M. i A. M.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej miasta stołecznego Warszawy
od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie
z 21 kwietnia 2022 r., XXVII Ca 2653/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 w zw. z art.13 § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi

kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie z 21 kwietnia 2022 r. (sygn. akt XXVII Ca 2653/21) wnioskodawczyni – m. st. Warszawa oparła wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłankach określonych przez art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Skarżąca sformułowała zagadnienie prawne w postaci pytania czy art. 172 k.c. daje podstawę do uznania, że władanie przez Skarb Państwa nieruchomością w związku z wykonywaniem zarządu państwowego na podstawie przepisów - ustawy z dnia 6 maja 1945r. o majątkach opuszczonych i porzuconych (Dz.U. Nr 17, poz. 97 ze zm.), dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz.U. Nr 13, poz. 87 ze zm.), rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 9 czerwca 1959 r. w sprawie przejmowania budynków w zarząd państwowy (Dz.U. Nr 38, poz. 237 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 5 października 1974 r. w sprawie przejmowania budynków nie stanowiących własności jednostek gospodarki uspołecznionej w zarząd terenowych organów administracji państwowej lub jednostek gospodarczych (Dz.U. Nr 37, poz. 222) - stanowiło władanie za właściciela lub posiadacza, a nie władanie w charakterze właściciela? Ponadto istnienie zagadnienie prawne, a mianowicie czy w świetle wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 10.05.1990 r. Przepisy wyprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych i wyodrębnienia na ich podstawie z mocy ustawy nowego podmiotu prawa miasta stołecznego Warszawa (jako jednostki samorządu terytorialnego posiadającej sposobowość) oraz wyposażenia tej jednostki w mienie - władanie nieruchomością przez Miasto Stołeczne Warszawa z dniem 27.05.1990 r. stanowiło kontynuację zarządu w ustalonego decyzją Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej z dnia 25.09.1970 r. wydaną na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 09.06.1959 r. w sprawie przejmowania budynków w zarząd państwowy, czy też ograniczało się jedynie do przejęcia posiadania nieruchomości w drodze czynności faktycznych i faktycznego władania ta nieruchomością, wobec nieobowiązywania w dniu 27.05.1990 r. rozporządzenia Ministra Gospodarki

Komunalnej z dnia 09.06.1959 r. w sprawie przejmowania, jak i ustawy z dnia 30.01.1959 r. Prawo lokalowe oraz braku decyzji bądź umowy przenoszącej zarząd nieruchomością, jak i regulacji prawnych umożliwiających przeniesienie zarządu na inny podmiot? Zdaniem skarżącej istnieje też potrzeba wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości, a także wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a mianowicie czy władanie nieruchomością w związku z wykonywaniem zarządu państwowego na podstawie określonych przepisów wyklucza stwierdzenie, że zarząd ten jest wykonywany całkowicie dobrowolnie przez zarządcę i stanowi przejaw jego chęci władania nieruchomością dla siebie, czyli Skarbu Państwa?

Odnosząc się sformułowanego w skardze kasacyjnej wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania w pierwszej kolejności należy stwierdzić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano, iż uzasadnienie tego wniosku nawiązuje do instytucji przesądu, uregulowanej w art. 398⁹ k.p.c. i stanowi jej dopełnienie. Na skarżącym spoczywa obowiązek wykazania argumentów przemawiających za tym, aby skarga kasacyjna została przyjęta do rozpoznania przez Sąd Najwyższy. Niezbędne jest więc przedstawienie odpowiedniego wyводу jurydycznego, argumentów świadczących o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Co istotne, zgodnie z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego, wymaganie określone w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. (przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie) nie jest tożsame z obowiązkiem określonym w art. 398⁴ § 2 k.p.c. (wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie), co oznacza, że skarżący powinien odrębnie przytoczyć podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie i odrębnie uzasadnić wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawet jeżeli argumentacja prawna może się w pewnym zakresie pokrywać (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156, z 5 czerwca 2001 r., IV CZ 45/01, OSNC 2001, nr 10, poz. 157, z 10 stycznia 2003 r., V CZ 189/02, niepubl., z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., z 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17, niepubl. i z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 567/17, niepubl.). Uzasadnienie powołanych przez skarżącego przesłanek „przedsądu” nie może więc

poprzestawać na prostym odwołaniu się do naruszeń prawa wskazanych w podstawach kasacyjnych i uzasadnieniu tych podstaw. Uzasadnienia przyczyn kasacyjnych, kwalifikujących przyjęcie skargi do rozpoznania, Sąd Najwyższy nie może doszukiwać się w uzasadnieniu podstaw, niezależnie od tego, że chodzi w tym wypadku o zupełnie odmienne metody argumentowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2020 r., II CSK 432/19, niepubl., z 15 grudnia 2006 r., III CZ 93/06, niepubl. i z 18 kwietnia 2012 r., I CSK 520/11, niepubl.). Tymczasem skarżąca, formułując wniosek o przyjęcie jej skargi do rozpoznania przez Sąd Najwyższy z powołaniem się na określone przesłanki z art. 398⁹ § 1 k.p.c. wraz z ich rozwinięciem, w postaci adresowanych do tego Sądu zapytań, nie zaprezentowała wyodrębnionego redakcyjnie uzasadnienia każdej z tych przyczyn celem ich wykazania. Poprzestała, bowiem na krótkim uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej, poprzedzającym wnioski skargi kasacyjnej i ich uzasadnienie (str. 3 i 4 skargi), w którym odniosła się ogólnie do wszystkich wskazanych wcześniej przesłanek uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Tymczasem, zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się przez skarżącego na przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga odpowiedniego sformułowania zagadnienia prawnego, wskazania przepisów prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawienia argumentacji jurydycznej uzasadniającej możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącej o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl. i z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, niepubl. oraz z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.). Kwestia taka powinna spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi

Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. - zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, niepubl. oraz z 14 września 2012 r., I UK 218/12, niepubl.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, niepubl. oraz z 24 października 2012 r., I PK 129/12, niepubl.). Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym. Natomiast powołanie się na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania przez stronę skarżącą, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania, w drodze stosownego juretrycznego wywodu, na czym owe wątpliwości polegają, a także że mają one poważny oraz rzeczywisty charakter i ich rozstrzygnięcie wiąże się z rozpatrywaną sprawą i jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania oraz publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepubl., z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl., z 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08, niepubl., z 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, niepubl., z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, niepubl., z 3 sierpnia 2017 r., IV CSK 85/17, niepubl., z 7 grudnia 2017 r., I CSK 499/17, niepubl. i z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, niepubl.).

W ocenie Sądu Najwyższego w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wykazano, według wyżej sformułowanych kryteriów, aby aktualizowały się przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Odnośnie do pierwszego ze sformułowanych zagadnień prawnych oraz powołanej potrzeby wykładni przepisów prawa dodatkowo wskazać należy, że zawarte w nich problemy

prawne były wielokrotnie wyjaśniane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 26 marca 2010 r., III CSK 174/09, niepubl., z 3 grudnia 2014 r., III CSK 329/13, niepubl., z 29 czerwca 2017 r., III CSK 33/17, niepubl., z 27 listopada 2020 r., III CSK 184/18, niepubl. i z 20 maja 2022 r., I CSK 756/22, niepubl.). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera żadnego istotnego argumentu, z odwołaniem się do orzecznictw sądów albo wypowiedzi w piśmiennictwie prawniczym, z którego wynikałaby potrzeba innego rozwiązania wskazanego zagadnienia prawnego czy też innej wykładni przepisów prawa, których wykładnia – zdaniem skarżącego – wywołuje wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie sądów. Nie może też uіść uwagi, że Sąd Okręgowy nie wyłączył możliwości zmiany władania nieruchomościami objętymi w zarząd z dzierżenia w posiadanie o charakterze samoistnym, ale przyjął, analizując stan faktyczny ustalony w sprawie, że do takiej zmiany władania nieruchomością nie doszło. Mając na względzie powyższe rozważania należało przyjąć, że skarżąca nie sprostала wymogom stawianym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rzetelnego wykazania powołanych przesłanek determinujących przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przez ten Sąd.

Wskazać należy, że nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

[SOP]

(r.g.)

